

УДК 378.61.65.015.572.6

О. В. Федосєва

Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя

СУЧАСНІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ

Самостійна робота студентів в сучасному аспекті - це основна форма організації навчання, що включає види індивідуальної та колективної навчальної діяльності і здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей і пізнавальних можливостей студентів, під керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. У статті представлені основні принципи і способи організації самостійної роботи студентів на кафедрі гістології, цитології та ембріології ЗДМУ в умовах кредитно-модульної системи навчання.

Ключові слова: самостійна робота, гістологія, кредитно-модульна система.

Належна професійна компетентність майбутнього лікаря не може сформуватися без отримання фундаментальних теоретичних знань та навичок, а саме професіоналізм є гарантом високої якості майбутнього лікаря-спеціаліста і медицини в цілому. Головна умова виконання цих завдань - це підвищення якості освіти за рахунок класичної базової підготовки та впровадження нових форм навчання, а також сучасних інформаційних технологій в учбовий процес [1, 2]. Інформаційний об'єм навчання надмірний. В умовах реформування вищої освіти в контексті кредитно-модульної системи основним напрямком є перехід від екстенсивних методів до інтенсивних, від кількісних показників до якісних. У сучасному освітньому процесі немає проблеми більш важливої і, одночасно, більш складної, ніж організація самостійної роботи студентів [3, 4].

Важливість цієї проблеми пов'язана з новою роллю самостійної роботи студентів (СРС): вона поступово перетворюється на провідну форму організації навчального процесу. В результаті самостійної пізнавальної діяльності студентів і координуванні її викладачем відбувається процес придбання, систематизації та закріплення знань [1, 3]. В системі кредитно-трансферної технології навчання у медичному ВНЗ роль СРС настільки зросла, що її потрібно спеціально планувати, створювати для неї спеціальні форми і методи, виділяти час, приміщення та технічні ресурси.

Зараз у вивченні гістології, цитології та ембріології у медичних ВНЗ України відзначається стійка тенденція зниження загального часу на читання лекцій та підвищення часу практичної та СРС, що виражається у співвідношенні 1:3:3. Саме таке, триразове перевищення часу на СРС у порівнянні лекційної формою занять вважається, згідно з принципами кредитно-модульної системи навчання, найбільш ефективним для поліпшення якості підготовки фахівців. Проте, підвищення ролі самостійної роботи не знижує цінність лекційних форм роботи зі студентами. Цікаво прочитана лекція виконує орієнтуючу, організуючу, мотивуючу, систематизуючу, пізнавальну та інші важливі функції. У цьому сенсі жодна інша форма не може успішно змагатися з лекцією.

Для адекватного координування СРС треба чітко усвідомлювати дидактичні цілі позааудиторної роботи: 1. Закріплення, поглиблення, розширення і систематизація знань, отриманих під час аудиторних занять. 2. Самостійне оволодіння новим навчальним матеріалом. 3. Формування професійних компетенцій. 4. Формування компетенцій самостійної розумової діяльності. 5. Розвиток самостійності мислення.

Найважливішим засобом формування компетенцій СРС є виконання студентами різних типів і видів самостійних робіт. Тому важливо підготувати і використовувати чіткий комплекс засобів при СРС.

Для досягнення якості у підготовці з боку студента колективом кафедри гістології, цитології та ембріології ЗДМУ розроблені відповідні форми і методи організації СРС: планування СРС з урахуванням реальних витрат часу студентів на виконання домашніх робіт; створення та оновлення методичних рекомендацій, зважаючи на фаховий напрям навчання («Лікувальна справа», «Педіатрія», «Лабораторна діагностика», «Стоматологія») та на мову, якою студент навчається; створення достатньої кількості спеціальних тестових та ситуаційних завдань нового покоління, які були б цікаві за змістом і, одночасно, дозволяли б студентам працювати самостійно.

Використання інформаційних технологій як засобу підтримки СРС дає можливість проведення зворотного зв'язку, консультацій, конференцій, листування та забезпечення учнів навчальною та іншою інформацією з електронних бібліотек, баз даних і систем електронного

адміністрування [2]. Інтеграція засобів мультимедіа в СРС можлива, як на рівні інтерактивного використання окремих матеріалів для вивчення і самотестування, так і використання електронних підручників та інших освітніх мультимедіа ресурсів. Враховуючи технічний процес, можливості Internet і забезпечення студентів різноманітними засобами комп'ютерної та комунікаційної техніки на електронній сторінці кафедри гістології, цитології та ембріології ЗДМУ викладені та постійно оновлюються календарні плани, методичні рекомендації, мультимедійні презентації лекційного курсу та ситуаційні тестові завдання для підготовки і самоконтролю. Таким чином студент, який навіть пропустив практичне заняття або лекцію, може знайти відповідну тему заняття/лекції і адекватно підготуватися до практичного заняття або до відробки пропуску незалежно від його місцезнаходження.

Статистика підтверджує, що людей, мислячих переважно зоровими образами, більше 50%. Візуалізований матеріал засвоюється і переробляється набагато швидше і ефективніше, ніж послідовний вербальний, сприяє засвоєнню більшого за обсягом та складністю матеріалу, дозволяє індивідуалізувати процес СРС та підвищити їх мотивацію до цього виду навчальної діяльності. Фотогалерея мікропрепаратів і відеофільмів кафедри (яка знаходиться у вільному доступі) по темах курсу гістології дозволяє студентам ретельно працювати з мікропрепаратами і готуватися до практичних занять і Модулів позакафедрою. Разом з цим на кафедрі кожного робочого дня і в суботу виділені час і кімнати для самопідготовки для вітчизняних студентів і російськомовних іноземних студентів, та англомовних студентів окремо, з обов'язковим консультуванням викладача, де студенти мають змогу працювати з мікроскопами, мікропрепаратами, табличним фондом і т.д. Таким чином, колективна підготовка сприяє кращому розумінню, запам'ятовуванню, розвиненню дискусійних навичок та клінічного мислення.

Особлива увага при використанні інформаційних технологій в СРС приділяється студентами до способів оцінювання набутих знань. На кафедрі гістології, цитології та ембріології ЗДМУ постійно працює комп'ютерний клас (16 комп'ютерів), де студенти мають змогу пробного тестування та попрацювати з електронною бібліотекою підручників та атласів на українській, російській та англійській мові.

Володіння іноземними мовами стає ще одним новим інструментом підвищення якості самостійної роботи. Іноземний мова розширює інформаційно-освітній простір студента, забезпечуючи йому доступ до іншомовної професійної інформації. Володіння іноземною мовою також забезпечує можливість мобільності студента і його автономії в міжнародному освітньому просторі.

Висновок

Таким чином, СРС як домінуюча складова навчальної діяльності студента в новій освітній парадигмі вимагає нового підходу до її планування, архітекtonіки з охопленням всієї сукупності вищеназваних інноваційних аспектів.

Список літератури

1. Kremenja V. G. Vishha osvita Ukraïni i Bolons'kij proces. Navchal'nij posibnik / V. G. Kremenja // – Ternopil', - 2004. – 384 s.
2. Mel'nichenko Ja. I. Lichnostno-orientirovannyj podhod k organizacii samostojatel'noj raboty studentov s ispol'zovaniem internet-resursov: dissertacija ... kan-ta pedagogicheskij nauk: 13.00.01, Mel'nichenko Ja. I., Kazan', - 2008, 249 c.
3. Topol'skij V. O. Problemy organizacii samostojatel'noj raboty studentov universiteta v processe kreditno-modul'noj sistemy obuchenija / V. O. Topol'skij // Molodoj uchenyj. - 2014. - №3. - S. 1039-1043.
4. Pak D. Bologna process and competence approach in training masters / D. Pak // Матеріали за 8-а міжнародна научна практична конференція, «Найновітє научні постиження» – Софія, Болгарія, - 2012. – С. 16-18.

Реферати

СОВРЕМЕННЫЕ ПРИНЦИПЫ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ГИСТОЛОГИИ, ЦИТОЛОГИИ И ЭМБРИОЛОГИИ

Федосеева О. В.

Самостоятельная работа студентов в современном аспекте - это основная форма организации обучения, включающая виды индивидуальной и коллективной учебной деятельности и осуществляемая с учетом индивидуальных особенностей и познавательных возможностей студентов,

MODERN PRINCIPLES OF ORGANIZATION OF INDEPENDENT WORK OF STUDENTS IN THE STUDY OF HISTOLOGY, CYTOLOGY AND EMBRYOLOGY

Fedoseyeva O. V.

Independent work of students in the modern aspect - is the main form of organization of education including types of individual and collective studying activities and take into account the individual characteristics and cognitive abilities of students, under the guidance of the teacher, but without

под руководством преподавателя, но без его непосредственного участия. В статье представлены основные принципы и способы организации самостоятельной работы студентов на кафедре гистологии, цитологии и эмбриологии ЗГМУ в условиях кредитно-модульной системы обучения.

Ключевые слова: самостоятельная работа, гистология, кредитно-модульная система.

Стаття надійшла 4.03.2015 р.

his direct involvement. The article presents the basic principles and methods of organization of independent work of students at the Department of Histology, Cytology and Embryology ZSMU in terms of credit-modular educational system.

Key words: independent work, histology, credit-modular system.